

KIRIES

JULIJ

LETO 1938

ŠTEV. 7

»KRES«, GLASILO SLOVENSkih FANTOV, GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. - Letnik IX. — Izhaja 1. vsakega meseca. — Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (predstavnik A. Trontelj, Groblje, p. Domžale). — Urejuje Slavko Tršinar, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja A. Trontelj, Groblje, p. Domžale. — Rokopisi se pošiljajo na naslov: Uredništvo Kresa, Ljubljana, Vodovodna 24. — Uprava: Misijonska tiskarna, Groblje, p. Domžale. Čekovni rač.: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) št. 15.730. — Naročnina: letno din 20, pod skupnim ovitkom din 18.

Anže

Povest. — Norveški spisal Björnstjerne Björnson. — Poslovenil Ivan Čampa.

Četrto poglavje. (Nadaljevanje.)

»Oče!« je zakričal Anže in pograbil sekiro, a obstal kot ukovan, kajti v tistem trenutku se je oče visoko vzravnaval, iztisnil iz sebe glasen krik, se zgrabil za prsi in padel. »Jezus Kristus!« je še zahlipal in potem obležal čisto tiho.

Anžetu se je zavrtelo v glavi; komaj da se je zavedal, kje stoji in kaj ima pred seboj; bilo mu je, kot da se bo vsak čas zrušila izba in bo planila vanjo svetla luč. Nenadoma je začela mati težko dihati, kot bi nekaj težkega zvalila s sebe. Končno se je dvignila in zagledala Matica stegnjenega ležati na podu, sin pa je stal poleg njega s sekiro v rokah.

»Oče nebeški, kaj pa si naredil?« je zakričala in planila s postelje, vrgla batiranko nase in stopila bliže. »Sam od sebe je telebnil,« je tiho povedal Anže. — »Anže, Anže, ne verjamem ti,« je glasno in preteče vzkliknila mati. »Sam Bog bodi zdaj z menoj!« je dejala in se stokajoč vrgla čez truplo. Zdaj si je tudi Anže opomogel iz svoje odrevenelosti, pokleknil in svečano dejal: »Tako gotovo, kot je Bog v nebesih, je padel sam od sebe, kjer je stal.« »Potem je Bog sam sodil,« je tiho dejala Marjeta, se kleče vzravnavala in buljila na tla.

Matic je ležal z odprtimi očmi in odprtimi usti. Roki sta mu bili skoraj sklenjeni, kot bi preprečila smrt, da bi se združili. »Močan si«, je dejala Marjeta, »pomagaj mi položiti očeta v posteljo.« In oba sta ga dvignila in ga položila tja. Potem mu je ona zatisnila oči in usta, ga zravnala in mu sklenila roke.

Oba sta stala pri postelji in gledala Matica. Vse, kar je doslej doživela, ni bilo tako silno težko kot to, kar jima je prinesla ta ura. Če je bil hudič sam zraven, potem je bil tudi vsemogočni Bog; kratko je bilo srečanje.

Karkoli se je primerilo prej, je bilo zdaj dokončano.

Bilo je malo po polnoči in do jutra sta morala ostati pri mrliču sama. Anže je v peči močno zakuril in mati je sedla na zapeček. Ko je zdaj tako sedela, je mislila na mnoge težke dni, ki jih je morala preživeti ob Matici, in s prisrčno molitvijo je zahvalila Boga za to, kar je zdaj storila njegova roka. »A bilo je vendar tudi nekaj lepih dni,« je dejala in zajokala, kot bi se kesala radi pravkar odmoljene zahvale; na vse zadnje je morala največji del krivde vzeti nase, kajti iz ljubezni do mrtvega je delala proti božji volji, ni poslušala matere in je bila radi tega prav po tej grešni ljubezni kaznovana.

Anže je sedel nasproti nje. Mati se je ozrla na posteljo. »Pomni, Anže, da sem samo radi tebe prenašala vse to,« je dejala in zajokala, medtem ko je koprnela po ljubeznjivi besedi, ki naj bi jo branila pred lastnimi očitki in bila njena tolažba v prihodnost. Fant se je zdrznil in ni mogel kaj odgovoriti. »Ne smeš me zapustiti,« je hlipala. — Tedaj pa mu je postalo na mah jasno, kaj ji je bil v tem težkem času in kako neskončno sama bi bila, če bi jo v povračilo za vso njeno zvestobo zapustil. »Nikdar, nikdar!« je tiho dejal in hotel k njej, a ni bil zmožen, da bi se dvignil. V solzah topeča se sta oba obsedela. Nato je ona dejala: »Anže, dober si, poklekni in moli za očetov pokoj.«

In bilo mu je, kot bi ga nekaj samo sililo k temu. Vstal je, poiskal molitvenik, sedel na končnico postelje in držec v eni roki svečo v drugi knjigo z jasnim glasom molil iz »Molitev za umirajoče« psalm stodevetindvajseti:

Iz globočine vpijem k Tebi, o Gospod.

Gospod, usliši moj glas:

Naj poslušajo Tvoja ušesa

glas moje prošnje.

Če boš gledal na grehe, Gospod:

Gospod, kdo bo obstal?

Toda pri Tebi je usmiljenje:

in zavoljo tvoje postave čakam nate, o Gospod!

AKRES

GLASILO SLOVENSКИH FANTOV - 1938 - Št. 7

F. Jesenovec:

Pred slavnostnimi dnevi

Tik pred slavnostnimi dnevi smo. Mladinski mednarodni tabor Zveze fantovskih odsekov je pred durmi. Le še nekaj kratkih dni nas loči od trenutka, ko se bo v beli Ljubljani, v slovenski prestolnici zbralo devet narodov, mladina devetih jezikov sveta.

Dolge so bile priprave in težke. Zadnje stvari še urejuje pripravljalni odbor, ki je zboroval, sejal in organiziral skoro vse leto mladinski mednarodni tabor.

Danes stojimo pred koncem teh dolgih in vsestranskih priprav. Danes vse nestržno pričakuje slavnostnih dni samih. V nekaj dneh se bodo začele polniti ljubljanske ulice z nošami deveterih mladinskih organizacij, ljubljanske šole bodo nudile stanovanja članom mladinskih in

spornih organizacij. Vsa slovenska prestolnica se bo odela v zastave in zelenje, da tem slovesneje sprejme našo mladino.

Za Ljubljano bodo to slovesni trenutki, ko se bo na njenem stadionu zbralo telovadno zastopstvo devetih narodnosti, da se poskusijo v plemeniti tekmi v vseh telovadnih in sportnih vrstah.

Naša slovenska fantovska organizacija je upravičeno lahko ponosna, da je tako hitro organizirala tako velikansko prireditev. Naj spoznajo narodi, kako Slovenci dobro razumemo organizacijsko delo. Tri dni se boste, fantje, merili in kosali na stadionu v najraznovrstnejših tekmah in nastopali na akademijah, četrti dan bo pa najslavnejši praznik sv. Petra in Pavla, ko bo moralo priti v Ljubljano vse naše,

Defilacija telovadcev pri mednarodnem katoliškem nastopu na Dunaju 1936.

kar le more in utegne. Saj boste sodelovali ta dan pri sprevedu in nastopu, kot ga Ljubljana še ni videla.

Vse te prireditve bodo imele odločen katoliški značaj. Jugoslovani se bomo zopet izkazali pred Evropo in vsem svetom, naša država bo zopet po nas zaslovela, po naših fantih, kot je že zaslovela ob strassbourških in praških dneh v prejšnjem desetletju, ko so naši telovadci poneli slovensko in južnoslovansko ime med svet. Tega se je naša državna oblast tudi to pot zavedala, zato je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad vsem taborom naše Zveze Nj. Veličanstvo kralj Peter II., a sedanji prvi njegov namestnik princ Pavel je obljubil, da se glavnega taborskega dne osebno udeleži. Prav tako bo seveda številno zastopana tudi naša kraljevska vlada. Mi smo ponosni na te velike časti in odlikovanja, ki jih je naša organizacija deležna z najvišjih mest naše državne uprave. Zato je na nas vseh, da se teh odlikovanj od strani samega kralja, princa Pavla in kraljevske vlade izkažemo vredne in dostojne, da bo torej naš mladinski tabor izzvenel v odlično katoliško, slovensko narodno in jugoslovansko državno manifestacijo, da zlasti tudi pokažemo, da nam ni le za osebno čast, ampak tudi ugled naše lepe Jugo-

slavije, katere vdani in zvesti sinovi smo in ostanemo.

Zadnja povabila prihajajo te dni na vas in na vaše. Fantje, vaša sveta dolžnost je, da se tega svojega letošnjega največjega praznika osebno udeležite že pri tekmah in akademijah od 25. — 28. junija, za glavni dan 29. junija pa privedite s seboj v Ljubljano prav vse svoje. To bo mogočna manifestacija vsega katoliškega slovenskega ljudstva. Množice tega našega ljudstva, ki je zmerom pri nas in z nami, morajo na glavni slavnostni dan napolniti vso Ljubljano. Saj to zasluži že sam pogled na impozanten spreved in nastop, kliče pa vse Slovence na stadion tudi dolžnost do naše mladine.

Ob teh slavnostnih dneh bomo izdali še eno, posebno slavnostno številko našega fantovskega lista in glasila Zveze fantovskih odsekov »Kresa«, ki ga bodo prodajali po Ljubljani v slavnostnih dneh. Vsi naši vodilni možje bodo napisali za to slavnostno številko svoje tehtne misli ob prazniku naše slovenske mladine!

Ves mogočen potek številnih tekem, akademij, spreveda in nastopa bodo pa prinesle prihodnje številke »Kresa«.

Bog živi in na svidenje v Ljubljani!

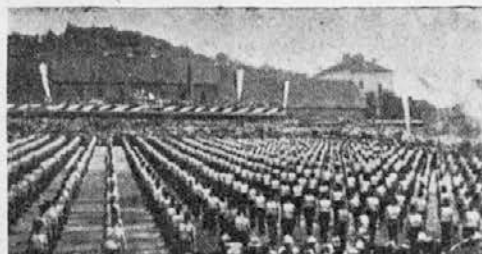
Češkoslovaški orli se odpravljajo v Ljubljano

Češkoslovaški listi prinašajo že dva meseca razna vabila in članke, ki so posvečeni mednarodnemu mladinskemu taboru (26.—29. junija) v Ljubljani. Tako je posvetil list »Orel« zadnjič temu taboru kar vso svojo številko. V tej številki prinaša

na drugi strani veliko reprodukcijo plakata, ki ga je bila za ta tabor izdala Zveza fantovskih odsekov. Ob plakatu pa je z velikimi črkami napisano sledeče: V Ljubljano vabi vas vse jugoslovansko orlovstvo, združeno v Zvezi fantovskih od-

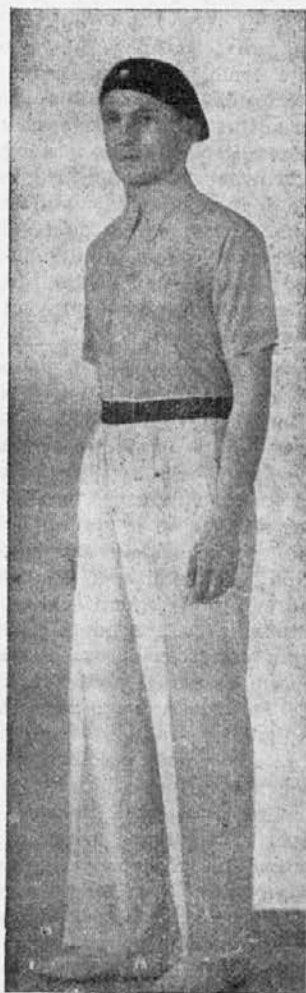
Češkoslovaški Orli v sprevedu v Ljubljani 1913.

Nastop slovenskih Orlov v Ljubljani 1913.

sekov! Na drugi polovici strani pa je priobčen sledeči poziv: »Katoliški javnosti! Orelskemu bratstvu! Tik pred svetovno vojno je odšlo češkoslovaško orlovsko bratstvo prvič v belo Ljubljano, na prvi tabor slovanskega orlovstva. Na ta način je pokazalo solidarnost in enotnost slovanskih katoliških ljudi, ki so igrali pomembno vlogo v mišljenju in čustvovanju za burnih let svetovne vojne. Zdaj, po 25 letih češkoslov. Orel spet pripravlja svoj mogočni pohod v Jugoslavijo na tabor katoliške slovanske mladine v dnevih od 25. do 29. junija v Ljubljani. Češkoslovaški Orel hoče pokazati svojim bratom na jugu, kako se je v teh dvajsetih letih razrasel in okreplil ob svobodnem razvoju v svobodni domovini. Hoče v teh prevažnih dneh znova izpričati svojo ljubezen do jugoslovanskega človeka, hoče poživiti prijateljske stike, okrepliti bratske vezi, manifestirati polno enotnost v veri in bratstvu. Katoliški Slovani morajo pokazati svetu, da znajo tudi dandanašnji ohranjovati in gojiti krščansko kulturo proti vsakemu barbarstvu z istim mogočnim pogumom, s katerim so jo branili v časih divjih pohodov z barbarskega vzhoda. Združeni v veri, spojeni v bratstvu, bomo zgradba, bomo trdnjava, ki bo umela ohraniti Evropi najdražje kulturne pridobitve. Češkoslovaški Orel pripravlja svoj pohod v letu pred svojim zletom. Zato hoče vzbuditi tem večje zanimanje za svoj tretji zlet leta 1939. v Pragi. Hoče s tem svojim dejanjem sklicati vse slovanske brate na jugu in vse sprijateljene zamejske organizacije, zbrane v Ljubljani, na svoj zlet, hoče zbrati vse delegacije, da posetijo Prago in našo domovino v prihodnjem letu. Zato pozivamo vse orlovstvo, da bo delalo neutrudno za uspeh svojega pohoda v Jugoslavijo, da bo budilo zanimanje za poznavanje naših slovanskih bratov na jugu, za njih narodno kulturo, njihovo krasno zemljo, njihova čista mesta, gorska jezera in širno morje. Letošnji naš pohod v Jugoslavijo mora biti po svojem uspehu krona vseh naših pohodov v tujino. Vabimo vse k sodelovanju pri tem delu, pozivamo slehernega k skrbnim pripravam. Pohod v Jugoslavijo mora biti naš najmočnejši nastop v predzletnem letu. Obračamo se tedaj v imenu vsega našega orlovstva k naši široki katoliški javnosti in jo vabimo, da bi se nam pridružila, da bi si z nami ogledala krasoto jugoslovanske zemlje, da bi z nami v velikem in enotnem katoliškem skupu manifestirala močno in bojno enotnost slovan-

stva v katoliški veri in bratovski vzajemnosti. Na naši široki katoliški javnosti je predvsem, da ta orlovski pohod postane zgodovinsko znamenje, da sta se slovanska enotnost in sila okreplila, s tem pa da se je tudi okreplil mir in pokoj ter utrdila

Telovadni kroj češkoslovaških Orlov.

krščanska kultura v srcih slovanskih ljudi. Bela Ljubljana nas pričakuje. Nesimo vanjo svojo ljubezen, pa tudi svojo silo in odločnost, da bomo pritegnili jugoslovansko ljudstvo za svoj boj za svobodo naroda, cerkve in domovine! Predsedništvo Čsl. Orla.«

Tlačan Plavec

V onih časih, ko je še na vsakem večjem hribu stal grad, je pod soteško graščino živel tlačan Plavec.

Tlačan, pravi tlačan je bil, tako je stalo zapisano v črnih bukvah na gradu. V resnici pa je bilo drugače. Tlačan Plavec je bil bolj svoboden kot največji svobodnjak v treh graščinah naokoli. Na njivi in v vinogradu se ni pritaknil rovnice in kopače, v gozdu ni prijel sekire v roke, kadar je bilo treba delati za grajske. Noben valpet ga ni silil k delu. Kako bi ga sicer, ko pa je bil velik kot hrust, močan za pet najmočnejših ljudi in prebrisan za devet gosposkih glav, čeprav ni nikoli videl pisane besede.

Bil je silen v svoji jezi in nekoč ni dosti manjkalo, da ni pobil vseh grajskih, ko so se peljali mimo njegove bajte. Sedel je na tnalu pod oknom, ko je priropotala mimo grajska kočija. Dva para belih konj jo je vleklo, spred in zad je jezdilo spremstvo, spredaj pa grajski valpet. Plavec se je stegnil pokonci, kot se spodobi, če se pripelje mimo gospoda. V zijačnosti pa je pozabil sneti klobuk. Takrat se je zadrevil proti njemu valpet. »Tlačan, klobuk stekni pred gospodo!« je zakričal in ga z bičem počil čez obraz. Plavec je prebledel, potem pa skočil pred konja, ga z eno roko prijel za uzdo, z drugo pa zgrabil valpta in ga zadigal po zraku v trnje, ki je raslo pod bajto. »Tu imaš, petolizec grajski!« je kričal, pograbil največjo lato, ki je ležala ob zidu in se preteče bližaj grajskim hlapcem, ki so naperili vanj svoje sulice. »Le pridite, potolčem vas kot gošenice na zelju!« je kričal in dvigal lato. Trda bi jim predla, da ni takrat prišel po rebri soteški vikar. Ko ga je Plavec zagledal, je pobesil lato. Vikarjeve besede so mu sedle v možgane. »Ne ubijaj po nepotrebnem, Plavec, in potlači jezo, ki se ti nabira v srcu in rokah! Bog ti je postavil grajske za gospodarje in poslušen jim moraš biti! Drugače bo hudo zate, ko boš stal pred božjo sodbo!« Teh besed se je spomnil in pobesil svoje orožje. Vikar pa je stopil h kočiji in nekaj govoril z graščakom. Ta je pomignil suličarjem, ki so se precej potem zvrstili v pare in odpeketalj za kočijo. Iz trnja pa se je ves opraskan in krvav kobalil valpet. Kljel je, da se je kresalo, in pretil Plavcu z najhujšimi mukami, ki jih premorejo v grajskih ječah.

Vikar je stopil k tlačanu, ki je stal neroden in topoglav pred bajto. »Nisi storil prav, Pla-

vec, da si se spravil na grajske. Graščaka sem pomiril, valpet ti pa ne bo odpustil. Pazi se ga in pomni peto božjo zapoved! Dušo si boš pogubil z ubojem!« mu je preteče dejal in odšel po opravkih.

Plavcu je bilo nerodno v svoji moči, stiskal je pesti in gledal proti gradu. »Pobil bi kanalje grajske, če bi ne bilo pete zapovedi, pa bi bil za zmerom mir,« je mislil in v jezi odšel v bajto.

Odslej se je ogibal Plavec valpta in valpet njega. V srcih pa sta še zmerom nosila jezo drug na drugega. Pa se je domislil valpet. »S silo ga ne dobim v past, treba bo zvijače.« In je tuhtal in mislil in se domislil prave.

»Plavec, na gradu boš pretakal vino, če hočeš,« mu je rekel nekega popoldneva, ko je prijezdil mimo. »In pil ga boš tudi lahko, če te bo volja,« je vzpodbudno primaknil.

Plavcu so se zasvetile od veselja oči in skoraj mu je bilo žal, da ga je takrat tako nemilo treščil v trnje. Navsezadnje je valpet le dober človek. Delo mu ponuja, ki ga opravljajo po navadi le grajski hlapci. In še pil bo lahko.

»Seveda grem,« je dejal glasno. »Čas imam sedaj in bom že naredil, da vam bo po volji,« je hitel. »Onega mi pa ne zamerite, malo preveč sem vas prijel, pa saj veste, če človeka popade jeza, potem... no ja...« se mu je beseda zatikala v grlu.

»E kaj, na tiste praske se še ne spomnim ne, kaj bi tisto,« se je zvito hlinil valpet in vzpodbodel konja.

Ko sta prišla na grad, ga je peljal valpet naravnost v klet.

»Na, tu imaš lijak in bučo, pa iz onega velikega soda pretoči v manjše. Pijača naj se ti ne smili, dovolj je imamo! Pij, kolikor te je volja, ne bo se poznalo, in kruh prigrizni, da ne boš lačen!« Ponudil mu je priličen koruzen hlebec in odšel po stopnicah navzgor.

Plavec je odlomil brtavs kruha in ga poteknil v usta. »Malo pretrdo sem zgrabil tega človeka, ki ima tako mehko srce. Saj bi ga še poznal ne bil kmalu,« je odhrkaval in se nalival z vinom.

Vino je bilo sladko in močno, nič preveč ni dišalo po cvičku. »Bogve, kje ga je dobil naš graščak?« je ugibal Plavec in znova nastavil bučo na usta.

Bil je že motoglav od vina, ko se je domislil, da je treba pričeti z delom. Počasi je odtolkel čep in podstavil bučo. Bil je neroden, vino je letelo bolj po tleh kot v posodo. »Skoda božje kaplje, če se razliva okoli,« je mislil pri sebi, »rajši je še malo popijem, saj je najbrž nikoli več ne bom videl v življenju.«

Plavec se je posadil med sode in lokal pijačo kot krava vodo, da je navsezadnje pozabil na svoje delo, na kruh in na pamet, ki je bila sicer devetkrat pametnejša od vsake gosposke, a se je topot izgubila v vinskosti. Nič več se ni zavedal, izpustil je bučo iz rok, se prevallil na tla in zasmrčal.

Zunaj pa je prežal valpet. Samo tega je čakal. In ko je videl, da sta Plavca zapustila pamet in moč, je pomignil hlapcem. Prinesli so verige in vrvi, prav polahko so se splazili do njega in ga povezali od nog do glave.

Dolgo je spal tlačan Plavec, a ko se je zbudil iz vina in spoznal, da ga je valpet ukanil, da je povezan trše kot butara na cvetno nedeljo, je zatulil kot vol. Močan je bil za pet drugih najmočnejših, a vendarle preslab, da bi potrgal vse verige, ki so ga tiščale, da še dihati ni mogel. Zato je tulil in grajski so leteli vkup kot kokoši, če jih kliče gospodinja s polno košaro zrnja. Klet je bila polna hlapcev in dekel, nazadnje je pridrl še graščak. Ko je zagledal zvezanega Plavca, mu je bilo skoraj žal, da je bil takrat obljubil vikarju, da se ga ne bo dotaknil. Ko pa je zvedel, da je valpet ukanil to zvito tlačansko bučo, mu je v smehu rekel: »Ti si ga prezviščal, naredi, kar veš, da je prav.«

Plavec je spoznal, da graščak nima usmilenja in da ga bo valpet imel še manj. Zato je kričal, da je služinčad v strahu bežala iz kleti in je ostal v nji samo valpet s tremi biriči. In ta je naredil, kar se mu je zdelo prav. Biriči so skočili po šibe in palice, v vodi so jih namočili, da bi bolj žgale upornega tlačana. Vrata so zaprli. Vsi štirje so ga obstopili in valpet je udaril prvi. Četvero rok se je dvignilo, palice so padale trdo in močno, da je velikan tulil od bolečin. Takrat pa je zbral vse svoje moči, obraz mu je posivel od velikega napora, napel je silne roke — dve verigi sta počili. Po bliskovo je prestregel palico, udaril z njo po valptovi glavi, da je ta zaječal in se opotekel v kot. Precej potem je že stal na nogah in s koncem verige opletal po biričih, ki so v smrtnem strahu iskali izhoda. Loputnil je prvega čez hrbet, drugega čez glavo, tretjega je treščil ob zid, da je obležal negiben. Novo kričanje je napolnilo prostorno klet. Sam pa je snel okovana vrata, si ovil okoli roke verigo in planil po dvorišču. »Odprti!« je zatulil vratarju, ki je v strahu od-

skočil pred groznim tlačanom. Plavec je sam odprl vrata, zadegal zapah po bregu in kričal: »Ne bom vas ubijal, golazen grajska! Dušo bi si z vami pogubil! Pa bom že omehčal vaše glave, da boste pomnili, kdaj ste ukanili Plavca!«

In vihtel je verigo in gledal tako strašno, da se ga je celo soteški vikar prestrašil, ko je Plavec motovil mimo cerkve.

*

Od onega časa so se vsi grajski ogibali Plavca. Vedeli so, da je nagle jeze in da bi morda ne bilo ravno dobro, če bi se mu nastavljali. Velikan pa se ni zmenil zanje, delal je in živel po svoji pameti in tudi spotikal se ni ob nikogar.

Pa so zvedeli na gradu, da se doli za mejo pripravljajo Turki, da še to jesen pridrve na nov rop po naših krajih. Graščaka je zaskrbelo. Pred šestimi leti so zadnjč robantili Turki okoli gradu. Dve vasi pod gradom so čisto požgali, grad se jih je pa le otresel. In graščak si ni tajil, da se je to zgodilo največ po zaslugi tlačana Plavca. Hrust, kakršen je, je stal z lato na zidu in mlatil po turških glavah, da so pesjani kar plahneli pod obzidjem. Sedaj pa nenadoma ta zamera z velikanom. Če bi bil navaden, skromen tlačan, bi ga dal pretepsti, da bi kar ponižno lezel v grad, če bi ga poklical. S Plavcem pa je drugače. In je ugibal graščak in spoznal, da pri takem hrustu s silo ne bo opravil. Tudi z zvijačo ne sme poskusiti. Na lep in miren način ga mora pridobiti zase. In se je zaprl v sobo in mislil in navsezadnje po svoji pameti domislil pravega. »Štiri nove konje potrebujem,« je ugibal. »Plavca določim, da mi jih kupi,« je sklenil in dal poklicati tlačana.

Ko je hlapec sporočil Plavcu graščakovo zapoved, ni ta rekel niti besede. Samo kopačo je treščil v vežo in zapahnil vrata pri bajti. »Bog ga je postavil meni za gospodarja in poslušati ga moram,« je pomislil in se zapodil v breg proti gradu.

Graščak se je skoraj prestrašil, ko ga je zagledal, kako je prilomastil skozi velika vrata. Sredi dvorišča so stali hlapci in biriči. Ko so ga zagledali, so se v strahu razbežali na vse strani. Plavec pa se ni zmenil zanje, še z očesom ni trenil za njimi in zaropotal po stopnicah proti graščakovi sobi.

Ko je stal pred grajskim gospodom, ni vedel, kam bi se obrnil, da bi bilo prav. Samo klobuk je snel in se nerodno priklanjal.

»No, le ne ziblji se preveč, da se ne prelomiš,« ga je vstavljajal in prijazno ogovarjal graščak. »Poslal bi te nekam, važen opravek bi ti dal, zato sem te velet poklicati.«

Tlačan je dvignil glavo in preteče pogledal graščaka in one, ki so stali okoli. »Takrat ste mi tudi dali važen opravček,« je zarenčal in stisnil pesti. »Topot me ne boste ukanili!«

»Plavec, ne nori!« se je prestrašil graščak. »Pojedino bomo naredili drugi teden, grajska gospoda z vseh strani se bo zbrala pri nas,« je hitel. »Konj primanjkuje. Štiri konje potrebujem in te bi ti nekje kupil.«

»Kakšne in kje, naj ne zamerijo, če jih vprašam,« se je pomiril velikan.

»Tvoja stvar, Plavec! Pаметen si zažodi. Po svoji pameti preudari, da bo prav. Na, tu imaš denar in pazi, da ga ne zgubiš! Štirideset srebrnikov, za vsakega konja najmanj deset,« se je smejal graščak in mu natresel srebrnikov v pest. »Kar ti ostane, naj bo tvoje, za bolečine, saj veš takrat, v kleti... no ja...« se je graščak izmikal z besedo onemu dogodku.

»Pravijo, milostni gospod, da lahko naredim čisto po svoji pameti?« je še enkrat neverno spraševal Plavec.

»Čisto po svoji, kakor veš in znaš,« se je smejal graščak in bil vesel, da je tako izlepa uklonil tlačanskega velikana.

»Kakor želijo, milostni gospod, po svoji pameti bom storil,« se je Plavec zvito nasmehnil in odštorkljal po stopnicah in čez dvorišče proti domu.

Doma se ni zaprl v bajto in ni mislil kot graščak v svoji sobi, kajti tlačan Plavec je bil pameten in prebrisan za devet gosposkih glav.

Kar naravnost skozi hosto jo je mahnil v Suho Krajino. »Valpet je neumen, neumen, da mu ni para pod soncem,« je spotoma ugribal Plavec, »zato ga bom pustil v miru, ampak graščak je kriv, da so me premlatili biriči. Zakaj je rekel valptu: »Stori, kar veš, da bo prav!« Ali bi ne bil lahko rekel: »Izpuusti Plavca!« pa bi ne bilo tistega tepeža v kleti. Graščaka bom ukanil, da bo pomnil, kdaj me je poslal kupovat konjske mrhe.«

Sonce se je nagibaló, ko se je ustavil pred staro leseno bajto, okoli katere se je sušila glinasta posoda. Lončeni krožniki, piskri, lonci, vse je ležalo naokrog.

»He, Kožman, pospravi to ropotijo izpod nog, drugače ti bom naredil črepinje!« je kričal Plavec in se smejal majhnemu možu, ki je prilazel iz bajte.

»Hoj, Plavec, ti si? Kaj te je pa prineslo sem gor?« je spraševal stari lončar. »Si menda doma res že podrobil vse piskre?«

»Ne čvekaj!« ga je ostro prekinil velikan. »Štiri konje, komolec velike, iz gline mi naredi! Dobro jih osuši, pojutrišnjem pridem ponje!« je dejal hitro in vrgel presenečemu lončarju srebrnik.

»Joj, Plavec, preveč bo, preveč! Čemu ti bodo konji?« je urno spraševal možiček.

»Naredi, kar sem rekel, pojutrišnjem pridem!« je trdo zinil velikan in odlomastil nazaj proti domu.

Čez dva dni je prišel po lončene konje. »Dobro si zadel konjski gobec, pa bom jaz graščaka še bolj,« se je smejal lončarju in ovijal konje s slamo, da se mu med potjo ne podrobé. Vse skupaj je vtaknil v koš, si ga natoovoril na hrbet in mahnil po bližnjicah naravnost na soteški grad.

»Tukaj so konji, milostni gospod grof!« je dejal tlačan Plavec, ko se je ustavil pred graščakom. »Čisto mlada žrebeta in mislim, da jim bodo všeč. Predčerašnjim so prišla na svet,« se je resno držal velikan in izlagal lončeno ropotijo.

Graščaka je vrglo pokonci. »Kaj noriš, Plavec! Žive konje sem ti ukazal kupiti in ti narediš tako budalost!« je kričal, da so strežniki leteli od vseh strani.

»Niso mi govorili o živih konjih, naj ne zamerijo, gospod grof. Po svoji pameti, so mi rekli, naj preudarim, da bo prav. Pa sem preudaril, kot sem vedel in znal. Ti so pa priče za njihove besede, milostni gospod grof!« je ponižno govoril velikan in pokazal po strežnikih. »Naj jih vprašajo, če mi sami ne verjamejo.«

»Denar nazaj, lopov tlačanski!« je kričal grof zaripel.

»Naj ne zamerijo, za bolečine so mi namenili tisto, kar bo ostalo,« je mirno dejal Plavec.

Graščak je sprevidel, da se z resnico, ki v oči kolje, ne da bosti, še manj pa s takim velikanom, kot je bil ta tlačan. Pa je potlačil jezo in rekel mirno: »Nisi neumen, Plavec, čeprav se delaš bolj neumnega kot štor v hosti. Topot si me ukanil, pa me ne boš več. Čez tri dni bo gostija! Dva koša krompirja izkopljí in prinesi jutri v grad! Okroglega in debelega. Če ne narediš vse, kot sem rekel, čisto po mojih besedah, se pazi! To ti pa povem, da bo potem zate premalo vseh palic, ki rasto po naših hostah!« mu je zapretil v onemogli jezí.

»Naj mi ne zamerijo, čisto kot pravijo, se bo zgodilo,« se je skrivenčil Plavec in zdrsnil skozi vrata. (Dalje prih.)

France Jesenovec:

Ob obletnici smrti nadškofa dr. Jegliča

Dne 2. julija t. l. poteče leto dni od tistega trenutka, ko je za večno zatisnil svoje telesne oči sivolasi starček nadškof dr. Anton Banoventura Jeglič v starodavnem stiškem samostanu pri belih menihih. Saj je komaj tri dni prej še govoril našim fantom na največji naši lanski prireditvi v Celju 29. junija, 2. julija pa, ko se je še komaj oddahnil od navora v »celjskih dneh«, ga je že Vsemogočni poklical k sebi po plačilo.

Kaj je bil nadškof Jeglič našim šolam in književnosti, naši duhovščini in ver-

je bil pokojni veliki nadškof ustanovitelj in voditelj.

Sedaj leži že leto dni v grobu, njegova duša pa vživa zaslužen plačilo pri Bogu v nebesih in prav gotovo prosi našega nebeškega Očeta za blagoslov in napredek vsega katoliškega gibanja med Slovenci.

Res je, v grobu leži njegovo truplo, a njegov duh živi med nami, tudi v naši fantovski organizaciji še naprej in bo živel vedno. Glejte, prav letos je minilo trideset let, ko je pokojni dr. Jeglič odločilno in s svojo izredno veliko avtoriteto stal ob

Vladika
na mrtvaškem odru.

skim organizacijam, posebno pa še naši fantovski organizaciji, so najlepše pokazale pogrebne slovesnosti v dneh od 2. do 5. julija. Saj ga je na mrtvaškem odru ležečega v škofijskem dvorcu v Ljubljani obiskalo na tisoče in tisoče njegovih vernih sinov in hčera, saj se je k njegovemu pogrebu zbral ves jugoslovanski episkopat z vso slovensko duhovščino in takimi množicami našega vernega slovenskega preprostega ljudstva in izobraženstva, da so pogrebne slovesnosti trajale polnih 5 ur, od devetih dopoldne do dveh popoldne. Ob krsti dr. Jegliča, enega izmed največjih sinov, kar jih je rodila slovenska mati, se je zbral v resnici ves slovenski narod, če ne telesno, pa prav gotovo v globoki resnosti in iskreni molitvi za tega moža, prav posebno pa še članstvo verskih in vseh drugih naših katoliških organizacij, ki jim

zibeli naše fantovske organizacije, ji položil temelje in se veselil njenega napredka, rekoč: »Kako moramo biti Bogu hvaležni, ker se je začelo telovadno gibanje in so naši kmečki mladeniči za to navdušeni.« In prav pred tridesetimi leti je imenoval našo telovadno fantovsko organizacijo »Biser med našimi organizacijami.«

In od takrat je skozi vso dobo obstoja naše fantovske organizacije spremljal delo slovenskih fantov, ki je po njegovih navodilih delala zmerom za to, da bi bili naši slovenski fantje močni in zdravi v duši in na telesu, od ustanovitve naše telovadne organizacije pa do svoje smrti je vseskoz kazal našim fantom izredno zanimanje in naklonjenost. Ali ni temu dal največjega dokaza prav pred letom dni, ko je kljub bolehnosti in izredno visoki

starosti brez oklevanja in ugovorov naravnost mladeniško navdušen sprejel povabilo predsedstva Zveze fantovskih odsekov, naj gre v Celje, da bo s svojo navzočnostjo navdušil naše fantje za velike katoliške in narodne ideale. Ne samo z navzočnostjo, ki jo je predsedstvo Zveze fantovskih odsekov želelo, tudi z navdušenim, izredno svežim in krepkim glasom je našim fantom povedal nekaj pomembnih besed. To je bil, žal, njegov zadnji govor, njegova oporoka. In to svojjo oporoko je — tako je sam Bog hotel — izrekel prav pred tisoči slovenskih fantov. Prav naši organizaciji je sporočil v svojem zadnjem govoru svoje poslednje misli in želje, ki jih je tako lepo izrazil z enim samim, a tako globokim in življenjsko pomembnim stavkom: »Povsod Boga in Devico Marijo!«

Slovenski fantje so to oporoko vzeli v svoj program, v svoje načrte, v svoje delo. Boga hočejo povsod, v zasebnem in jav-

nem življenju. O, da bi se nikdar nihče izmed nas ne izneveril naročilu velikega nadškofa, da bi res imeli vedno pred očmi njegovo željo Povsod Boga in Devico Marijo in da bi vneto in vztrajno delali za razširjenje Kristusovega kraljestva na zemlji!

Ko se ob obletnici smrti nadškofa Jegliča spominjamo vse njegove mogočne osebnosti, ki je nad trideset let vodila vse katoliško življenje med Slovenci, želimo samo to, da bi njegovo oporoko naša fantovska organizacija zmerom izpolnjevala, naš veliki nadškof pa naj nam izprosi blagoslova iz nebes.

Prav ob ti obletnici smrti nadškofa bo naša organizacija slavila svoj veliki mladinski tabor. Kako bomo ob teh slavnostnih dneh pogrešali v svoji sredini njega, ki je bil naš začetnik in voditelj! Pa je božja volja hotela, da teh naših prazničnih dni ni dočakal. Bo pa zato v duhu z nami in mi ob njem!

Sešelj France:

I. slovan. smučarske tekme ZFO

(Nadaljevanje in konec.)

Preselitev tekmovanja v Rateče.

V petek, 11. febr. popoldne in v soboto, 12. febr. dopoldne se je s Črnega vrha preselil v Rateče ves organizacijski štab in vsi tekmovalci. Večina tekmovalcev slednjih disciplin ni sočelovala na Črnem vrhu in so zato prišli semkaj naravnost od doma, če niso bili v kraju že vse zadnje dni zaradi treninga. Dohodi v vas in proti skakalnicam so bili zastavljeni s slavoloki, na katerih so vihrale češke in naše zastave. Tudi ob skakalnicah so bili postavljeni z zastavami okrašeni mlaji. Domačini so se zavedali, da so tekmovalci fantje slovenske katoliške organizacije, in zato so si Rateče nadele posebno slovesno obleko.

Del organizatorjev je v soboto zjutraj ob prvem svitu pod vodstvom akademika br. Pavlina odšel k trasiranju proge za 15 km tek. (Progo so požrtvovalni fantje domačini in akademiki tlačili, zaznamovali, markirali brez odmora do prvih popoldanskih ur, ko se je pričelo s tekom. Po obedu so se zbrali tekmovalci v župnijski dvorani, kjer je bil zdravniški pregled. Sledilo je žrebanje in razdelitev štartnih števil in razlaga tek. proge.) Medtem se je

pa približal čas pričetka, ki je bil določen ob dveh popoldan. Sem in tja je še kdo premotril drsne ploskve smuči in v naglici pridejal ali popravil mažo in že je stal štarter z uro v roki in pričel tekmovalce spuščati na progo.

Smučski tek na 15 kilometrov.

Prve številke so dobili po večini taki, ki niso imeli izgledov za prva mesta. Zato je bilo na prvem delu proge zelo živahno, ko so sledeči svoje prednike neizprosno prehitevali. Spuščanje na progo je bilo posamič v polminutnih presledkih.

Proga se je pričela pri Mlekarski zadruhi pod vzhodnim delom vasi in je bila v prvem kilometru potegnjena naravnost čez polje pod vasjo proti italijanski meji; tik pred mejo je krenila čez železniški tir v pobočje, na katerem je bil najlepše viden boj med prehitevajočimi in zaostajajočimi. Iz tega odprtega pobočja je krenila za nekaj sto metrov v gozd, iz katerega je izstopila v kočljivem smuku, takoj nato je sledil kratek in strm vzpon nazaj v gozd. Tekmovalci so prišli zopet na dan pod 60 m skakalnico, katero so

obšli, in krenili ponovno v breg, da so pridobili malo pred 25 m skakalnico višino za zopetni smuk. Do tu so pretekli petino celotne proge. Od male skakalnice je potekala proga dalje mimo mamutske in naprej proti Tamarju z lahnim menjavanjem smeri po stalno napetem svetu. Približno 3 km pred Tamarjem se je proga obrnila v nasprotna meliščna pobočja Cipernika, preko katerih je z menjajočimi vzponi in padci vodila proti in mimo ilirjanskega doma. Od tu je preko Slatne stopila v svoj drugi del, katerega začetek je bil izpeljan skozi gozd, nato pa na planote Sladna vseskozi po odprtem svetu. Ta del se je končal z nekaj sto metrov dolgim lahnim padcem v Podkorenu. Pod imenovano vasjo je proga zopet prestopila železniški tir in se je vzporedno s cesto preko travnikov vračala v Rateče na cilj, ki je bil pod hotelom »Jalovec«. Nevarnega mesta na vsem tirišču ni bilo nobenega. Tekmovalci so prihajali na cilj po večini precej utrujeni. Na cilju je bilo zbranih poleg sodnikov nekaj opazovalcev in dva filmska operaterja, ki sta opravljala težko nalogo z menjavanjem položajev v mehkem snegu, seveda brez smučí.

Skoki raz 25 m skakalnico.

(II. del norveške kombinacije).

Po prihodu jutranjega vlaka, ki je pripeljal še zadnje številne goste, je bila v bližini postaje na prostem sv. maša, katero je bral duhovni vodja ZFO preč. g. kanonik Žerjav. Nato je večina udeležencev odšla k mali skakalnici.

V konkurenco je bilo prepuščenih 15 tekmovalcev. Ostali so pri teku prekorčili maksimalni čas in s tem izgubili vse osnovne točke, zaradi česar so bili izključeni od nadaljnjega tekmovanja. Po končanih konkurenčnih skokih so se le tem skakačem pridružili še nekateri drugi k propagandnim skokom ter se je razvila pravecata revija majhnih, toda lepih skokov. Gledalci so se imeli pri tem priliko prepričati, da je tudi majhne skoke vredno gledati.

Skakanje kot samostojna disciplina na 40 m skakalnici.

Zaključna točka prireditve je bilo poldansko skakanje, pri katerem je nastopilo 26 skakačev. Nekaj jih je prav lepo skakalo, večina jih je pa bilo za to skakalnico nedoraslih.

Slednje opisani disciplini je prisostvo-

valo lepo število gledalcev ter zastopnikov oblasti iz raznih korporacij.

V statistični tabeli manjkajo pod naslovnim zaglavjem navedbe uspehov še štirih tekmovalcev:

Šušteršič Stanko s 199.8 točkami dosegel II. mesto;

Hedenik Tine s 179.8 točkami dosegel V. mesto;

Ogris Viktor s 132.7 točkami dosegel XV. mesto;

Makovec Jože s 119.3 točkami dosegel XVIII. mesto.

Razdelitev nagrad

Jeseniški fantovski odsek je za epilog te prireditve pripravil lepo uspelo akademijo, katere prva točka je bila razdelitev nagrad po olimpijskem načinu. Darila so prireditelji tekem poklonili naši odličniki in so se razdelila takole:

1.) Darilo notranjega ministra dr. Korosca je prejela reprezentanca ZFO za zmago v alpski kombinaciji slovanskega tekmovanja.

2.) Lep pokal ministra za telesno vzgojo naroda dr. Miletiča je istotako prejela reprezentanca ZFO za zmago v klasični kombinaciji slovanskega tekmovanja.

3.) Pokal dr. Marka Natlačena je prejela vrsta GFP za zmago v alpski kombinaciji zveznega tekmovanja.

4.) Pokal ljubljanskega župana dr. Adlešiča je prejela tudi vrsta GTP za zmago v norveški kombinaciji zveznega tekmovanja. Zadnja pokala sta prehodna in si jih bo mogla katerakoli podzveza po svoji vrsti osvojiti po trikratni zaporedni ali petkratni zmagi v presledkih.

Poleg teh daril je br. Kosour (ČSO) kot zmagovalec - posameznik v klasični kombinaciji prejel lep pokal.

Vsi prvaki v posameznih disciplinah so prejeli zlate, vsi drugi srebrne in tretji bronaste plakete. Kdo so vsi ti zmagovalci, je razvidno iz statistične tabele. Za vse druge tekmovalce, ki so v katerikoli disciplini dosegli cilj, so se določile pri- znalne spominske diplome.

Izkaz reprezentančnih vrst z njihovimi uspehi.

V tekmi za slovansko prvenstvo sta zmagali vrsti ZFO tako v klasični kakor alpski kombinaciji. V klasični ali norveški so otvorili domačo postavo br. Starman Lado, Lihteneger Ferdo, Kajžar Franc in Podlipnik Jože. Zmagali so s

Tabela udeležencev in njihovih uspehov.

Tekmovalec	Član fantovskega odseka	Klasična kombinacija				Alpska kombinacija				Opomba	
		pri 15 km tekm.		pri I. skokih		v smuku doseženo		v slalomu doseženo			skupna ocena
		čas	točka	točka	meso	čas	meso	čas	meso		
1 Civerny Vojteh	Č. S. O.	22 1.18.02 VIII.	136	X.	286	VIII.	12 4.43.4 XXVII.	—	—	×	04 slalom odstopil
2 Zousek Vit	Č. S. O.	21 1.06.03 III.	140.7	IX.	366.7	V.	0	0	0	×	04 alp. komb. odst.
3 Hanuš Alois	Č. S. O.	3 1.22.12 XII.	93.1	XIV.	219.6	XII.	11 4.46.6 XXVIII.	—	—	×	04 slalom odstopil
4 Kosour Bohumil	Č. S. O.	8 1.04.58 II.	192.5	II.	426	I.	0	0	0	×	04 alp. komb. odst.
5 Albreht Nande	Jesenice	4 1.18.25 IX.					17 5.27.1 XXIX.	—	—	×	
6 Andoljšek Martin	B. Bistrica						22 3.34.6 XVIII.	5.02.6	XXI.	317.60	XIX.
7 Baš Davorin	Jesenice						+	+	+		Zlom noge
8 Berlot Bogdan	Lj., Sv. Jakob						0	0	0		Spremlil brata
9 Berlot Viktor	Lj., Sv. Jakob						14 2.32.2 VI.	2.56.4	V.	212.20	IV.
10 Bertoneelj Jože	Jesenice						32 3.55.0 XXIV.	4.13.02	XXVI.	321	XX.
11 Bizjak Jože	Hrušica, Gor.						0	0	0		
12 Brunet Milko	Solčava										
13 Cenčič Gabrijel	Lj., Sv. Peter										
14 Cuznar Janez	Rateče										
15 Dobovšek Jože	Lj., Sv. Peter										
16 Dolenc Karl	Lj., Sv. Jakob										
17 Finžgar Rudolf,	Kropa, Gor.										
18 Flander Mirko	Lj., Šiška										
19 Gaspari Mirosi.	Lj., Sv. Peter										
20 Glavič Stanko	Jesenice										
21 Gmeiner Ivan	Kor. Bela										
22 Gmeiner Pavel	Slov. Javornik										
23 Hafner Ivan	Šk. Loka										
24 Hafner Oto	Jesenice										
25 Janežič Jože	Kamnik										
26 Janša Joža	Radovljica										
27 Jaklič Ivan	Mojstrana										
28 Jeločnik Marjan	st. Vid n. Lj.										
29 Jerman Franc	Dol pri Lj.										
30 Jerman Jože	Dol pri Lj.										
31 Jurkovič Frinc	Radovljica										
32 Kajzar Franc	Rateče										
33 Kavalar Bogo	Rateče										
34 Kerštajn Andrej	Rateče										
35 Košir Jože	Jesenice										
36 Kovačič Zvonko	Jesenice										
37 Langus Dani	Jesenice										
38 Legat Srečko	Hrušica, G.										
39 Makovec Janez	Rateče										
40 Malej Stanko	Kor. Bela										
41 Markež Janez	B. Bistrica										
42 Masterl Marjan	Šk. Loka										
43 Matjaž Janez	Rateče										
44 Mertelj Krist.	Mojstrana										
45 Mežik Jože	Rateče										
46 Miceli Leon	Jesenice										
47 Mrakič Janko	Boh. Bistrica										
48 Novak Ciril	Jesenice										
49 Novak Otmir	Jesenice										
50 Odar Alojzij	B. Bistrica										
51 Oster Ludvig	Lj., Sv. Peter										
52 Pavlenič Franc	Sl. Javornik										
53 Pezdirc Vlado	Lj., Sv. Jakob										
54 Pintar Franc	Mojstrana										
55 Podgipnik Jože	B. Bistrica										
56 Pogačnik Janko	Kranj										
57 Polajner Cveto	Hrušica G.										
58 Praček Ciril	Jesenice										
59 Pretnar Pavel	Kor. Bela										
60 Ravnikar Radko	Jesenice										
61 Renčelj Milajko	Lj., Sv. Jakob										
62 Rozman Anton	B. Bistrica										
63 Rožič Jožef	Rateče										
64 Slivnik Kristl	Mojstrana										
65 Smodej Pavel	Kor. Bela										
66 Sodec Karel	Maribor II.										
67 Starman Lado	Lj., Šiška										
68 Stražisar Ludvik	Jesenice										
69 Šimenc Jože	Mojstrana										
70 Šmitek žane	Lj., Sv. Jakob										
71 Sorn Edvard	Lj., Moste										
72 Taler Franc	Jesenice										
73 Tepina Zvonko	Jesenice										
74 Torkar Rado	Jesenice										
75 Vesel Slavko	Moravče										
76 Volc Andrej	Kranj										
77 Vrbcinc Miro	Rateče										
78 Zalokar Franc	Hrušica G.										
79 Zorman Vinko	Kor. Bela										
80 žen Jakob	B. Bistrica										
81 zvan Alojz	Jesenice										
82 zvan Davorin	Jesenice										
83 Znidar Emil	Jesenice										

(**Tolmač znamenj:** odstopil med tekm. = —; se ni udeležil tekm. = 0, ponesrečil se = +; neznan rezultat tekm. = prazno; izpadel iz konkurence = X.) — **Opomba:** Znamenja so vnesena v rubrike onih disciplin, za katere se je dotični prijavi.

1551.5 točkami nasproti postavi ČSO, katero so sestavljali bratje: Kosour Bahumil, Fousek Vid, Civernj Vojteh in Hanuš Alojz. Slednji so si priborili 1298.3 točke.

V alpski kombinaciji smo si priborili čast slovanskega prvaka s 725.7 točkami, ki so jih dosegli: br. Praček Ciril, oba brata Žvana in br. Bertoncelej Jože. Češki bratje so kot je razvidno iz tabele, iz konkurence v tej kombinaciji izpadli.

Ob ti priliki so tekmovali tudi za naslov prvaka ZFO. Za ta naslov sta se merila med seboj dve udeleženi podzvezi, in sicer ljubljanska in gorenjska. Zmagali sta v obeh kombinacijah gorenjski vrsti in sicer:

V klasični vrsti Lihteneger, Kajžar,

Podlipnik, Volc s 1416.7 točkami, alpski vrsti Praček, brata Žvan, Bertoncelej s 752.7 točkami.

Klasično vrsto podzveze so sestavljali: br. Starman Lado, Janežič Jože, Jerman Jože in Vesel Slavko. Dosegli so 806.6 točk.

Alpsko pa: br. Šmitek Janez, Masterl Marijan, Dolenc Karel in Dobovšek Jože ter nabrali skupno 947.05 točk.

—/—

Poleg prvenstvenih vrst je bilo v klasični kombinaciji priznано tudi prvenstvo posameznika. To prvenstvo je zavzel br. Kosour Bohumil in s tem postal slovanski prvak v norveški kombinaciji.

Ivan Ogrin:

Romarska

*V vijoličast škrlat,
v tvoj praznični ornat
se je nebo obleklo.
Globoko za gorami
tone dan.
Čez tiho plan
jata črnih ptic
in njihov divji klic
gineva v dalji, v zlati zarji.
Počijmo! —
V globeli morje lučk brli,
nad nami mirijad se zvezd smeji.
A mi naprej
v večerni blesk in sij!
Na ustnah vseh
glason šepet zdravamarij
in v bolnih dušah vzdih
in prošenj klic
hiti v nebo kot jata ptic ...
Marija, o Marija!
Je daleč še na Sveto Goro
do hrama božjega,
do trona tvojega?
Dospemo gori še pred zoro? ...
Joj! Nebo je sleklo svoj škrlat,
ugasnil dan, večer je zlat
in blesk noči in sled poti ...
Marija, o Marija,
zdaj romamo sami
v temi prečudne te noči.
O Sveta Gora,
O Marija,
kje si, kje si? ...*

Na galicijski ravnini

Bilo je začetkom julija. Vlak je drvel od češko-poljske meje (Zebrzydowice) proti Krakowu in dalje proti Lwowu skoro v premi črti. Na vsej tej dolgi poti (462 km), ki jo je prevozil brzec v devetih urah, se je razgrinjala pred očmi potnikov napregledna galicijska ravnina.

Pokrajinska slika je bila kaj enolična, za mene hribovca, navajenega pokrajinske izpremembe na vsak korak, spočetka kar dolgočasna. Ob misli, da bi moral stalno bivati tod, mi je stiskala srce tesnoba. Umiral bi v tej ravnini od domotožja po skalnih hribih, šumečih gozdovih, bistrih vodah in nešteti drugih čarih, ki jih hrani hribovita alpska pokrajina. Ko pa sem ure in ure zrl v ravnino, me je vedno bolj zapuščal tesnobni občutek, srce se je začelo odpirati skrivnostnim dihom ravnine. Po nekaj dnevih mi je postala ravnina že kar domača in ko sem se po štirinajstih dneh po isti poti vračal v svojo hribovito domovino, me je bila ravnina z nevidnimi vezmi že toliko priklenila nase, da sem se s težkim srcem poslavljaval od nje in jo blagoslavljaval s hrepenečimi mislimi.

Ta razsežna galicijska ravnina je bogata žitnica, ki ima dovolj kruha tudi ob slabih letinah. V pripekajočem julijskem soncu so se zlatili brez konca in kraja dolgi in široki ogoni pšenice, rži, ječmena, ovsa, vmes pa so se vrstili zeleni pasovi krompirja, detelje, pese, tudi kakšna leha prosa z globoko pripognjenimi bilkami se je lesketala vmes. Žitna polja so bila že dozorela in žanjce s kosami je bilo videti pri delu. Ponekod so bila že prazna strnišča, snopje je bilo spravljeno v kope.

Za pokrajinsko sliko galicijske ravnine so značilni tudi ogromni pašniki, ki leže navadno v bližini naselbin. Po njih se pasejo velike črede mršavih konj in črnolisaste goveje živine. Živali so suhe, lahkonožne, vitke in spominjajo že precej na stepsko pasmo. V galicijski nižini se že na razne načine čuti rahel dih brezmejne ruske stepe.

Ob umazanih vaških ribnikih in mlakah se sprehajajo velike jate belih gosk, brodijo po kalni vodi in mehkem blatu, iščejo hrane, urejajo in umirjajo svoje perje... Pozibavajo se počasi v strnjenih jatah, ali pa gredo v dolgih vrstah druga za drugo, njihovo gaganje pa se razlega daleč po ravnini in naznanjajo bližino nizkih, skritih bivališč.

Nekake varuhinje pokrajine in prebivalstva ter nadzornice nad vsem, kar se dogaja

široim dolgih ravnin, so dolgokrake štorcklje. Nič ni za pokrajino tako značilnega in nobena stvar ne vzbuja toliko pozornosti potnikov kakor ta velika, skrivnostna ptica. Navadno jih je videti po več skupaj, kako se dostojanstveno sprehajajo med pasočo se živino, ali kako s počasnimi, previdnimi koraki stopajo na njivah za žanjci, ali kako ure in ure po samotnih, močvirnih poljanah nepremično postajajo na eni nogi, z zakrivljenim vratom in s poševno povešenim kljunom, vase zatopljene in resnobno otožne.

Žito pada pod kosami žanjcev v goste rede, težko snopje se grmadi v kope, kmalu bodo namesto valujočih žitnih polj vse naokrog zazijala gola strnišča. Tedaj se vzbuja v štorckljah čuden nemir. Prebuja se v njih kot poddedovani gon hrepenenje po južnih krajih in jih dela nemirne. Štorcklje ne marajo jeseni, hočejo vedno le poletnega sonca z valujočimi žitnimi polji, vlažnimi travniki, puhtečimi močvirji. Zato se umaknejo v južne kraje, kakor hitro zaveje preko golih strnišč prvi dih bližajoče se jeseni. Pred odhodom se njihov nemir očitno stopnjuje. Vedno češče se dvigajo v zrak, krožijo nad ravnino in človeškimi bivališči, iščejo tovarišice v soseščini, pregledujejo pokrajino, se nemirno vračajo in se s pozibavajočimi se odskoki spuščajo spet na tla ali na slannate strehe nizkih koč kjer imajo svoja košata, iz vej in dražja prav enostavno zgrajena gnezda. Lepega poletnega dne spet zlete, krožijo nekaj časa nad domačim krajem, se dvigajo vedno više, se združujejo v vedno večje jate in odjadrajo proti jugu, kjer je domovina sonca in toplote. Skrivnostno hrepenenje jih žene in jim kaže pot, spomladi pa jih domotožje pripelje spet nazaj... Kakor s svojim odhodom naznanjajo prihajajočo jesen, tako v svojih prihodih priključijo pomlad in poletje v deželo. Z otožnim srcem spremlja človek njih odhod, z veseljem jih sprejema ob prihodu.

Po svojem življenju, polnem resnobe, dostojanstvenosti in mirnega ponosa, in po svoji na videz sicer hladni, v resnici pa topli in vdani navezanosti na človekovo bližino so štorcklje skrivnostne ptice, ki so že zdravnej zbudile človekovo pozornost in spoštovanje. Človek je verjel, da so v njih utelešeni dobri duhovi, ki ga spremljajo v njegovem življenju in ga varujejo pred nesrečo. Navezal je na štorcklje svojo vero o sreči in upanje na lepše čase. Nekí izraz obojega najdemo v pripo-

vedki o štorckljah, ki prinašajo novorojenčke. Štorckljino odhajanje v sončne kraje in njeno vračanje je tudi nekaka slika človeškega nepokojnega hrepenenja. Ko je doma, hrepeni po daljnih deželah, v tujini pa se mu toži po domu...

Že nekaj časa pokriva polja in gozdove snežna odeja. Zima je v deželi. Mraz sili človeku v ude in se hoče vgnezditi tudi v srcu. Sonce se skriva in ga dolge dneve ni videti, pri tleh se vlačí mokrotna meglá in odeva zemljo v mračen plašč. V srcu mi vstaja hrepenenje po deželah, kamor so že pred meseci odletele štorcklje. Tudi divje race in gosi in

premnoge druge ptice so že odletele tja, nazadnje pa so odjadrali za njimi še žerjavi, ki se v poletu hripavo oglašajo visoko nad nami. — Kos te čudovite zemlje, kjer je vedno sončno in toplo, sem lani spoznal in doživel tudi sam na francoskih sredozemskih obalah. V novembru in decembru sta se po golih, kamenitih pobočjih zložnih hribov razcvetela temnordeča resa in zeleni, modro cvetoči rožmarin, ki je s svojim opojnim vonjem napolnjeval ozračje daleč naokrog. Burno hrepenenje se mi vzbujá v srcu in nemirno prhuta v meni kakor ptiček v kletki, ko odhajajo njegovi bratci na sončni jug...

Jože Cukale:

Skrivnost

*Harmoniko razpenja ves božji dan tako,
da izpod vitkih prstov glasovi drobni vro
in z melodijo raste še ozka sobica
in kot zvedavo dete je ozek kos neba,
ki skozi nizko okno na samostanca zre,
Zanj je oboje gora in travnik in polje,
po njih kot nekda j k bratom Francišek sveti gre...*

*Pod starim sivim oknom pa hodijo ljudje
in čudijo se, kdo je, ki poje pravljice,
in pa odkod skrivnostni prihaja med-nje glas,
mar se povrača zemlji spet novi zlati čas?*

*A za pomen skrivnosti le sloki frater ve,
vesel zato prepeva na svoje muzike.*

Trije božji fantje

J. G. Oberkoffler. — Poslovenil Janez Pucelj.

Mežnarski hlapček.

(Nadaljevanje.)

Molil je za pokoj očetovi duši in da bi njega samega sprejela Marija pod svoj plašč. In če bi oče moral tamkaj trpeti kazni za grehe, ki jih še na tem svetu ni zadosti odslužil, tedaj naj gre nebeška Mati doli v vice in reši njegovo dušo iz muk in trpljenja. Spomnil se je matere, ki naj jo Marija blagoslavlja in varuje.

Pred nočjo, preden je umrl, je pač tudi stari Bogar tukaj molil. Iz sijaja luči je stopil v smrtno temo. Iz svetiščá v temni grob. Tu v tujini je vzel slovo od čudeža svoje domovine, da bi ostal v tujini do sodnjega dne. Bogar

se je zgrozil. Zavel je le hladni večerni zrak od vrat sem čez romarje. Morda je Marija staremu Bogarju, ko je zrl zatopljen v pobožnost k njej, položila v srce slutnjo in mu prišepnila, da bo še nocoj stal pred sodnim stolom božjim. Tega se Bogar gotovo ni ustrašil, si je mislil Krištof, kajti njegov oče je bil pač pripravljen vsako uro dneva in vsak čas noči. Tako mora biti tudi on, Krištof. Kot mežnarski hlapček ima več priložnosti, pečati se z večnimi rečmi, kakor drugi.

Bogarju je se zdelo, kakor da mu Mati

božja prikimuje. Toda kadar pridejo vihre krvi? O tem pač ne ve še dosti, toda bo mož! In če pride nesreča nadenj? Jo bo pač nosil! Tudi tedaj, če mu kdo naredi krivico, če ga bo suval in zaničeval, bo li trpel, ne da bi se maščeval, ne da bi bil tožil ali obupaval? Ubogi fant je preudarjal v mladem srcu obilico zlobnosti tega sveta in se preizkušal, kako neki bi se izkazal ob njih. Srčen in možat mora biti, o tem ni dvoma. Toda ali pa tudi bo? Tako, recimo, če bi srečal morilca očetovega? Ubiti bi ga ne mogel, za to je pre-slaboten. Ampak vendar čakati, da bi dorastel? Sovražiti, strastno sovražiti do ure, ko bi se maščeval, to zmore tudi mladeč, kakršen je on? He, Krištof? Ali bi morilcu odpustil?

Tedaj ga nekdo dregne od strani. Bil je Trdan. »Če bi rad ostal, lahko ostaneš. Pojdi pa o pravem času spat, zakaj ob štirih zjutraj odrinemo. Jaz bom legel. Od ene naprej bom v votlini. Da mi ne bodo fantički neposajeni po gostilnah in prenočiščih, bo pazil Joras. To sem ti hotel povedati. Lahko noč!« Bogar je spet zdrsnil v svoje razglabljanje. Molitev mož mu je udarjala kakor od daleč sem na uho. Svit sveč je trepetal daleč sem kakor prvi jutranji svit čez gore. Zunaj je bila še tema. V svoji topi trudnosti je Bogar slišal, kako sta se pogovarjala dva fantina. Bila sta Kališčarjeva hlapca.

»Danes je hudo z njim, pravijo Križevci. Ko je koval konja, se je spekel s podkvijo. Še trenil ni, marveč se je smejal.«

»Sedi na nakovalu in gleda gori k cerkvi.«

»Kje boš čez noč?«

»Tu spodaj v nekem skednju, v grofovem. Pa ti?«

»Nimam še nikjer. Je še prostora v skednju?«

»Nas je osem fantov, bo že še tudi deveti dobil streho!«

»No, sem vesel.«

»Potem moliva rožni venec. In nato v seno? Ali bi rad v krčmo?« Tedaj se spogledata, se zasmejeta in pomakneta glavi spet naravnost naprej. Molila sta pobožno, držeč trda klobučka med prsti napol pred obraz.

Pred tema dvema hlapcema se je zdel Bogar sam sebi kakor neboljenec. Ga bosta doma pikala? Kaj sta mislila s tistim, ki je koval konja in sedi zdaj na nakovalu, se je vprašal Krištof. Menila sta pač kovača, si je srčno priznal, štefana Kovnikarja. Dolgo je premišljal. Potem se je odločil. Vedel je natančno, kaj hoča. Mora se preizkusiti, da ni zastoj tako milo prosil v votlini za moči in pomoči. Saj, h kovaču pojde in ga vpraša,

kaj ima na srcu. S tem sklepom odide iz votline.

Oči se mu morajo šele privaditi noči. Nato stopi na pot, ki pelje med drevje po griču s cerkvijo doli in vas. Neki mož mu pride nasproti.

»Ostani tu, ti fantek, poln milosti!«

»Če mi imate kaj povedati, Kovnikar,« je odvrnil dečko krepko, »tedaj pridite. Greva v kovačnico.«

»Blizu cerkve je boljše. Ti je treba onega tam zgoraj,« namigne kovač na zvezdnato, nočno nebo. Bogar je natančno videl, da ni obraz Kovnikarju več tako spačen od sile in obupa kakor dopoldne, da pa je mračen in odločen. Kovač pa je mislil, da se dečko zdaj bolj kakor pri prvem srečanju drži, kakor se je držal stari Bogar. »Greva sem čez pod drevje. Je dolga zgodba.«

Kjer je bilo najbolj temno, tam sta sedla v rošno travo.

»Kar ti imam povedati, Bogar, ne izdaj nikomur. Prizezi mi na to!«

»Priseči ne morem.«

»Ko končam, boš lahko. In, če si kristjan, boš rad.«

»Če mi ne zaupate, ni treba povedati.«

»Moram!«

Od votline doli je tekla molitev, kakor da mrmra temna voda, katere tek se menjuje.

»Bogar, očeta sem ti pred desetimi leti na Kuzmankarjevem podu zabodel jaz.«

Dečko je čez nekaj časa zaihtel. Stud ga je prevzel, da sedi poleg človeka, ki mu je umoril očeta. Naj plane nedušniku za golt? Kaj mu udarja divja želja, da bi se osvetil, paleč kakor plamen v srce? Ne to ne ono. Bogar se samo tresse. Pusti celo, da mu morilec položi roko na glavo.

»Bogar, pretrpel sem skozi teh deset let več trpljenja, kakor more razumeti človek. Nikomur nisem priznal, tudi duhovniku ne. Tako preklet sem bil, da bi bil pač ponesel skrivnost s sabo v grob. Komu naj bi bil priznal? Tvoji materi? Ali bi bila molčala? Tako sem čakal leta sem, dokler nisi prišel ti. Ti si očeta komaj poznal. Kri in življenje imaš od njega, saj, toda v njegovo moško srce in dušo nisi stopil. Bil si premajhen in preneumen. In zato me boš mogel samo poslušati. Prisegam pri večnem Bogu, bolečine vesti so me razjedle s tisočnimi strupenimi kačjimi piki. Okrog skednja, kjer sem ga umoril, sem se plazil v temnih nočeh. V Hrovačo na grob tvojega očeta sem skrivaj hodil, v votlino tu gori sem divjal, da bi kdaj imel mir, da bi kdaj mogel odpreti usta! Moja krivica je rastle čedalje bolj. Polnila mi je dušo, a je ni zadušila. Bilo je, kakor da divja-

jo v njej vse kuge in grehi sveta. Tedaj me je Bog izpljunil. Bil sem prenapuhnjen, da bi priznal svoj greh. Napuh je, ki mi je stopil naproti v obleki strahu pred sramoto. Saj, fant! Napuh je skoval v trdo jeklo prepričanje, da takrat nisem mogel drugače. Da me je gnala satanska sila, ki se ji nisem mogel ustavljati. Ne misli, Krištof, da sem se spreobrnil in sem zdaj pripravljen delati pokoro. Ne, ne, razumi me natančno: ker nisem mogel več nositi, sem ti priznal. Gnalo bi me bilo sicer v smrt. Morda! Nikdar ni padel sum name. Tudi pred sodnikom bi ne bil povedal resnice. Imel sem račun zoper Bogarja, ki ga seveda ni bil naredil on.«

Bogarja so kar zrušile stvari, ki se morejo dogoditi v človeški duši.

»Da, Krištof, da imaš ti to uro oblast iz nebes, da bi me odvezal mojega greha, ali bi bil jaz zadovoljen? Dvomim! Ne čudi se, da pripovedujem, zreš mož, to tebi, mlademu fantinu, česar razumeš samo malo, kar se vprav tiče tvojega srca. Ampak to ni vse. Lej res, fant, ti imaš nedolžno dušo, česar sam ne veš. Okrog nje še ni hrumelo tisoč klicev sveta. Zato tudi niso njeni odgovori odjek glasov tu zunaj, marveč odjek bližine božje. Kar mi boš rekel na koncu moje zgodbe, si hočem poskusiti razložiti, kolikor bom mogel.«

»Prosim te, reci zastran moje revščine besedo,« je nadaljeval kovač, »nočem je sicer od nikogar. Toda poslušaj me, ne govori prehitro, čakaj, da vse povem, potem naredi, kar ti bo rekel tvoj glas.«

»Za Kriščevo voljo, zakaj si zabodel očeta?«

»Sem vedel, da boš vprašal po tem. Zase nisem še ničesar povedal v dobro, mi lahko verjameš. Ne bom tudi sedaj ne. Če pa bi se ti tako dozdevalo, tedaj ti prisegam, da bom govoril resnico. Tvojega očeta sem spoštoval. Sleherni pot sem se ga veselil. Toda potem je nekaj prišlo, da sem se ga začel bati in ga nenadoma črtiti. Za vse to, kakor je potekalo, nima on nobene krivde. Zdaj ti moram nekaj povedati, kar boš razumel z leti. Ne boš pozabil.«

Kovnikar preneha. Sivi, razpadli obraz mu plava brez življenja v valovih noči. V votlini postaja tiho. Zdaj v pozni noči kleče gori le še tisti, ki nočejo imeti okrog sebe nobenih prič svoje ginjenosti. Seveda so se uklonili v skupnosti zboru molilcev, vendar jim srce zahteva in hrepeni, da se tudi samo pogovori z nebesi. Posamič in v gručah hodijo mimo Bogarja in Kovnikarja. Ne opazijo ju pri tem, kakršna je. V drevju sanjavo šelesti. Noč okrog romarske cerkve je nedopovedljivo mirna.

Ne da bi premišljevala ta čar, ki premaguje tudi Kovnikarja in Bogarja brez njune volje, ga uživata kakor okrevajoči, ki dihajo pomlad.

»Je bila tu mlada, plavolasa dekle, Marta Kuzmankarjeva.«

Fant je skočil na noge.

»Kovač, če pade zdaj senca na mojega očeta, te bom črtil brez konca, tudi tedaj, če se v spovednici spoveš svoje krivde in če me na vislicah prosiš odpustanja! Kovnikar,« temen odpor je kakor nevihta objel fantiča, »če zadene sramota mojega očeta in mojo mater, tedaj si pred leti zabodel očeta in nocoj umoriš sina.«

Tak, kakršen je fant stal tu in kakor je govoril, tak je ugajal Kovnikarju. Skrita nada mu je zamrla v srcu. Pritegnil je Bogarja z rahlo silo spet k sebi na tratino.

»Je bila tu mlada, plavolasa dekle, Marta Kuzmankarjeva. V hiši, kjer sem zabodel tvojega očeta, je bila doma. Njen oče je prodal posestvo, ko je hodila še v šolo, in kupil zanje drugo domačijo, tu poleg moje kovačnice. Tako sva si postala soseda. Kuzmankarica je bila pridna dekle. Ni bilo nobene, da bi jo mogel primerjati z njo. Potegalo se je zanj dosti poštenih fantov. Nihče je ni dobil. Tičala je skrivnost v njeni naravi. Nisi vedel, ali prihaja to od njene postave ali od njene duše. Kadar se je smejala, se ni smejal nihče drugi, tako čudno je donelo. Samo prisluškoval si in nisi vedel, ali si v temnem gozdu ali ob globoko plivkajoči vodi. Jaz bi jo bil rad imel za ženo. Fant, daj, naj molčim, kako me je neusmiljeno preganjalo in kako vendar nisem izgubil upanja, zakaj Marta se ni nagibala k nobenemu drugemu. Tedaj sem videl, ko so šli potoški križi mimo njene hiše, da se je sklanjala daleč tja čez gank in gledala za tvojim očetom. Fant, fant, ljubosumnost ima ostrejšje oči od jastreba in bolj brljave od kure. Nato je šla v cerkev gori, se je pa na pol poti vrnila. Ni šla več iz hiše do drugega dne, ko so križi spet odšli. Od te ure je dekle postala boječa. Prej, če sem se potegal za njo, se je pač smejala in je dražilo moj napuh. Zdaj pa me je samo še nemo gledala, kakor da sem tujec. To me je bolelo, kakor da mi bo zamrznilo srce. Ni bilo moško, kakor sem to nosil. Bolj divje kakor ogenj v ješi je trpoletelo v meni. V to strast so se zlivale vse moje moči, dobre in slabe. Spreminjale so se tako, da so začele služiti moji besnosti. Noben gospod na tem svetu še ni imel nikdar bolj udanih služabnic. Naslednje leto, ko so križi spet prišli, je grabila Marta zunaj na grivini poleg pota ostanke jesenskega gnoja. Bila je sama. Mudilo

se ji pri delu ni. Naslanjala se je kaj četrkrat na grablje in mislila tja predse. Tedaj so zazvonili zvonovi pri cerkvi in pozdravili potoške romarje. Tedaj je Kuzmankarica začela pridno grabiti progo proti cesti. No, bi se bila pač sramovala, stati kot lena deklina na polju, ko gre mimo toliko moških. Fant, kdo razume žensko? Videl sem: gori hoče do ceste. Nato je prenehala in pustila romarje mimo. Hoho, spet bi ga rada videla! Zvečer se je izdala še bolj. Ko so odšli Potočani mimo, sem zažvižgal prav tako, kakor je žvižgal njen oče, kadar je dajal znamenja svojim na polju. Zažvižgal sem dvakrat, dekletke se ni ganila. Tretji pot je pogledala, šla počasi čez polje in leno začela iznova svoje delo. Menila je pač, da jo oče svari, da ne sme biti brez dela. Kakor slučajno sem prišel mimo. Ni mi vrnila pozdrava. Stopiti k njej, se nisem upal. Bilo mi je, kakor da prihajajo možje, da bi me bičali. Zasmel sem se v zasmeh, da sem mogel pretrpeti ponižanje. V somraku je stala z vedrom pri vodnjaku na vasi. Možje Potočani so si izmivali prah in pot z obrazov. Izmed njih je mogle, večji od vseh, Bogar. Moški so se pač šalili z njo, zakaj smejala se je. Tedaj se približa Bogar žlebu, po katerem je tekla voda. Rad bi bil pil. Dekle je odmaknila vedro, ki je že zdavnaj teklo čezenj, in podala leseni korec tvojemu očetu. Tvoj oče se je nasmejal, pil in šel. Kar mu je že šinilo skozi možgane, okrenil se je in pogledal za dekletom. Potem sem videl, da mu je postal obraz siv. Samo za udar zvona. Spet se je smejal in bil vesel, da si je potolažil žejo. Drugega nič. Dekle pa je vzdignilo stežkoma vedro s koritovega roba. Tisto noč, tako sem izsledil, je šla Kuzmankarica še večkrat z vedrom k vodnjaku in napajala oba konja v hlevu. Tudi ji je bilo menda treba vode, da je mogla zamesiti kruh in povrh tega je jutri sobota, tedaj je treba ocediti mize in klopi v hiši. Tako je hodila

tisto noč k vodnjaku in spet k vodnjaku. Fant, ognja, ki ji je pač gorel v srcu, bi ji ne bilo pogasilo dvanajstkrat deset vodnjakov, kakršni je na Križni gori. Od tega večera dalje je gorelo moje sovraštvo do Bogarja bolj divje. Da ga dekle ljubi, ali je slutil? Slišal sem poleti, da se je tvoj oče oženil. Tako nemoški sem bil, da sem se tega veselil, kajti zdaj mora kot pošten mož dekletu s poti. To sem hotel Kuzmankarici z resnobo, s posmehom, z roganjem, s škodoželjnostjo desetkrat in desetkrat zabrusiti v lepo trobo. Poskusi sem samo enkrat. Pobledele je kakor cerkvena stena tu v mesečini in ostala prav tako zagonetna kakor ta. Tedaj se je zasmejalo v meni, kajti zdaj vsaj jo bo dal zlodej meni v kremplje. Če ljubi Bogarja in ga hoče zapeljati kljub temu, da mu doma sedi žena, tedaj, napuhnjeno ženišče, te razkričim za vlačugo. Divje in strastno sem čakal naslednjega leta. Štel sem mesece in dni. Sovraštvo in ljubezen in obup so valovali drug v drugega in strah, da bi mi morda ušlo satansko zmagoslavje.◀

Kovač je šepetal hripavo in se je moral premagovati, da ni zdivil. Bilo je dobro, da je sedel Bogar na pol vstran obrnjen in ni videl Kovnikarju v obraz.

▶Petek prošnjega tedna je spet prišel. Hoho, zdaj se pokaže! Kje je dekle? Kje preži to pot nanj? Spet na ganku ali na polju ali pri vodnjaku? Nikjer je ni bilo. Je iz vasi in bi rada kje srečala tvojega očeta, kjer ne poznajo ne nje in njega? Saj, tako je bilo in vendar se nisem mogel radovati zmagoslavja. Poslušaj! Tega petka, ko se je znočilo, je prišel Bogar k meni v kovačnico kakor večkrat prejšnja leta. Mrko je gledal. Zdaj je, tako je začel Potočan, v Kriškem gozdu pri Podstenarjevem mlinu, kjer je imel opravke, srečal Kuzmankarico. Planil sem pokonci in zgrabil za kladivo.

(Dalje.)

PO KATOLIŠKEM, KULTURNEM IN ŠPORTNEM SVETU

Nov svetovni rekord v dviganju uteži za moštva se je posrečilo postaviti športnemu klubu »Freising« iz Nemčije: Rekord so zboljšali za 12 in pol kg in sicer na 1930 kg. Odločilen je bil uspeh olimpijskega zmagovalca Langerja v teški kategoriji, ki je vsega skupaj dvignil 430 kg. Tekmovanje je bilo v Nürnbergu.

Nov svetovni rekord v štafeti 4 krat 110 jardov je postavila četvorica univerze južne

Kalifornije, ki je pretekla omenjeno progo v času 40.5 sek. Štafeto so sestavljali: Luufond, Anderson, Jordan, Talley. Čas, ki so ga postavili ti visokošolci, je za tri desetinke boljši od svetovnega rekorda, ki ga je postavila ista univerza pred sedmimi leti.

Telovadne tekme za svetovno prvenstvo v Pragi. Zadnje dni junija in prve dni v juliju bodo v Pragi telovadne tekme za svetovno prvenstvo. G. W. Job piše v curiškem listu

»Sport« o vtisih dvoboja med švicarsko in francosko telovadno vrsto, ki so ga švicarji izvojevali v svojo korist, in pripoveduje tudi o svetovnih telovadnih tekmah v Pragi. Med drugim pravi, da se Finska ne udeleži, da je Italija odpovedala svoje sodelovanje in da se o Nemčiji ne ve nič zanesljivega, ali bo nastopila ali ne. (Najnovejša vest pravi, da je Nemčija že odpovedala svojo udeležbo.) Zato pravi Job, da bo iz praškega svetovnega prvenstva nastal samo dvoboj med Švico in Češkoslovaško, pri čemer bo še Francija s poljubnimi vajami deloma sodelovala. Že ponovno smo brali v švicarskih in nemških listih razna poročila glede moči narodov v telovadbi in čudno, da nikjer ni omenjena Jugoslavija.

Olimpijske igre v klasični Olimpiji. Pri izkopavanju v Olimpiji so že odkrili del stadiona, kjer so bile klasične olimpijske igre. Kakor zatrjuje grški minister za kulturo Georgakopoulos, bodo zopet poživil olimpijske igre v klasičnem načinu, kakor hitro bo stadion popolnoma izkopan in urejen. Tekme bodo priredili po antičnem načinu. V Grčiji upajo, da bodo te klasične olimpijske igre izvedli prvokrat zopet leta 1946.

Novi svetovni rekordi v dviganju uteži. Pri egiptovskih prvenstvenih tekmah v dviganju uteži so postavili tele nove svetovne rekorde: Lahka teža: obojeročni poteg 112,5 kg, obojeročni sunek 144 kg. Oba rekorda je dosegel atlet Ibrahim Chams. Poltežka kategorija: obojeročno težno 114 kg, ki jih je dvignil Sa-dat el Zeini.

Svetovni prvak v umetnem drsanju na ledu, Avstrijec Kaspar, ki se je pred kratkim vrnil iz Berlina v svojo domovino, je bil na Dunaju sprejet od velike množice, ki ga je navdušeno pozdravljala.

Vse katoliške strokovne organizacije v nacionalistični Španiji so skupno vstopile v špansko falango in jo priznale kot edino voditeljico vseh španskih organizacij.

Glavno mesto slovenskih izseljencev v Ameriki je Cleveland v Zedinjenih državah severne Amerike. V njem imajo Slovenci svoj Jugoslovanski kulturni vrt, ki sta ga jim podarila vlada Zedinjenih držav in mestna občina Clevelandska. Tam imajo svoje spomenike že veliki slovenski škof Baraga kot za vso Ameriko zaslužni kulturni delavec, dalje črnogorski knez in pesnik Njegoš, goriški slavček Simon Gregorčič in pisatelj Ivan Cankar. Dne 14. maja tega leta so odprli Slovenci ta svoj kulturni vrt z veličastnimi manifestacijami, katerih se je udeležil kot zastopnik Slovenije ljubljanski župan dr. Adlešič. Na slavnosti je govoril tudi ameriški državni predsednik Roosevelt.

Stalinov prvi majnik je bil prav svojevrsten. Že teden dni poprej je dal zapreti vse količkaj sumljive ljudi. Med njimi je bila dobra tretjina vojakov iz moskovskih vojašnic, drugi pa so bili tovarniški delavci in komunisti iz zamejstva. Stalin sam je bil ves čas obdan s svojo telesno stražo in je prisostvoval samo vojaški paradi, medtem ko je sprejem odpovedal in se tudi drugih slovesnosti ni udeležil.

Veliko mednarodno letalsko razstavo pripravljajo v Beogradu. Pravijo, da takšne še nikjer v Evropi ni bilo. Na nji bodo razstavile svoja najmodernejša letala Nemčija, Italija, Francoska, Poljska, Češkoslovaška, Angleska, USA, Madžarska in naša država. Razstavljenih bo 54 letal, ki bodo predstavljala prav zadnje novosti v letalski industriji. Poštno ministrstvo bo ob času te velike letalske razstave izdalo tudi posebne pošne

I. nastop fantovskega odseka na Jesenicah 1936.

znamke. Za udeležbo na ti razstavi se pripravljajo ljudje iz vsega sveta.

Vedno več vojnega materiala iz Sovjetske Rusije za Španijo prihaja po poročilih italijanskih listov zadnje čase skozi Dardanele.

50 letnico odprave suženjstva so praznovali sredi maja v Braziliji. V Rio de Janeiro so priredili slavnostni sprevod, v katerem je karakalo 50.000 ljudi, katerih predniki so bili sužnji.

Skrivno komunistično tiskarno je odkrila portugalska policija v Lisboni in prijela vse osebje. Pri nas pa je policija odkrila veliko komunistično gnezdo na beograjskem vseučilišču in zaplenila veliko sumljivega materiala.

Spoved državi nevarna. Ukrajinski sovjeti so se obrnili na osrednji tajnopolijski urad v Moskvo, naj izposluje pri vladi prepoved spovedi, češ, da je državi nevarna. Svojo zahtevo so utemeljili s tem, da je med ukrajinsko duhovščino vse polno nezanesljivih elementov in sovražnikov sovjetizma. Osrednji tajni policiji se je ta strah zdel tako upravičen, da niti ni imela časa izposlovati zaprosene vladne odredbe, ampak je kar sama prepovedala spoved. Kogar bodo poslej zasačili, da spoveduje ali se spoveduje, ga čaka ječa do štirih let.

Kričeča statistika. Za dvajsetletnico ruskega boljševizma je pariško glasilo La Croix objavilo tole statistiko: v času boljševiškega režima je bilo zaseženih 129 tisoč cerkva in kapel in uporabljenih v druge namene. Poleg teh je bilo 24 tisoč cerkva in kapel razstre-

ljenih z dinamitom. Izgnanih in večinoma pomorjenih je bilo 40 tisoč cerkvenih služabnikov. Drugi viri vedo povedati, da so bile splošne žrtve boljševiškega režima tele: pomorjenih je bilo 3 milijone. Od lakote jih je umrlo 12 milijonov. V raznih koncentracijskih taboriščih jih je do 6 in pol milijona za-

Varšek: Salto s krogov.

prtih. 8 milijonov žensk mora opravljati suženjska dela, ki presegajo moči ženske narave. Sedanjega streljanja tistih, ki so prej druge streljali, pa sploh ni mogoče objaviti, ker se to pojavlja iz dneva v dan.

MED SLOVENSKIMI FANTI

Središče ob Dravi. Od vseh strani naše lepe Slovenije se oglašajo fantje iz fantovskih odsekov v našem fantovskem glasilu »Kresu«, samo iz našega ormoškega fantovskega okrožja ni glas. Da pa si ne boste mislili, dragi fantje, da v našem okrožju spimo, zato se danes oglašamo mi, ki smo člani najmlajšega fantovskega odseka v našem okrožju.

Letos meseca januarja smo si ustanovili »fantovskij odsek«. Pri naših sestankih v zimski dobi, ki smo si jih uredili takole: pesem, deklamacija, dva do trije govori, deklamacija in zopet pesem, smo predavali večinoma fantje sami. Gostje, ki so prihajali redno na sestanke, pravijo, da je pravi užitek prisostvovati našim sestankom. Vseh sestankov se udeleži tudi g. župnik, kateremu smo vsi fantje zelo hvaležni za pomoč.

Na praznik sv. Jožefa smo imeli svojo prvo akademijo. Vse točke smo fantje in dekleta dobro rešili, posebno dobro pa so se odrezali naši najmlajši.

Meseca aprila pa so bile pri nas obvezne prosvetne in tehnične tekme za naše okrožje. Pridobili smo 82 točk, da smo v Ormoškem okrožju najboljši. Upamo pa, da se bomo drugo leto še boljše odrezali.

In kaj delamo sedaj? Vneto se pripravljamo na okrožni mladinski tabor. Tudi ljubljanskega mednarodnega mladinskega tabora se bomo udeležili v prav lepem številu.

Na kratko smo pregledali delo našega mladinskega odseka. Upamo, da se boste oglasili tudi drugi fantje, ter poročali o svojih uspehih, pa tudi težavah. Dragi fantje, le korajžno naprej! Dajmo drug drugemu poguma! Bog živi!

—n—n.

VISNJA GORA.

Preteklo jesen smo tudi pri nas ustanovili fantovski odsek. Težaven je bil začetek, a ustrašili se nismo prvih težav, temveč smo šli v upanju na lep uspeh pogumno na delo. Ko se sedaj oziramo nazaj, vidimo, da nas naše upanje ni prevarilo in lahko z veseljem gledamo v bodočnost.

Telovadbo imamo sedaj dvakrat na teden, ker se pripravljamo za velike dni v Ljubljani. Vadimo tudi na orodju, posebno pa še na bradlji. Pa lahka atletika se razvija med

nami! Nekateri dosegajo že prav lepe uspehe (palica 2.90!), treba bo pa še veliko dobre volje in sistematične vaje in uspeh ne bo izostal. Zlasti nas potrjuje v tem dejstvo, da imamo na razpolago za telovadbo in lahko atletiko Prosvetni dom in športni prostor v naravi.

Mladci imajo tedensko sestanek in telovadbo, ker z veseljem telovadijo. Prosvetni sestanki so bili vsak teden; obravnavali smo snov za tekme. Udeležba je bila polnoštevila. Tekme so bile 3. aprila in naš odsek je dosegel prav lep uspeh! — Bog živi!

NOVE KNJIGE

Posvečena družina. Spisal Janez Langerholz, župnik v Stranjah. Vrtnice za leto 1938. Glasnikova knjižnica X. zvezek. Izdal Glasnik presv. Srca Jezusovega.

Znani pisatelj župnik Janez Langerholz je napisal za letošnje junijske vrtnice knjižico z naslovom Posvečena družina. Knjižica je urejena za branje pri cerkveni pobožnosti, ki jo imenujemo vrtnice, to so nekake junijske šmarnice. Kakor je namreč mesec maj posvečen Marijinemu češčenju, tako je mesec junij posvečen češčenju presv. Srca Jezusovega. Knjiga je namenjena poleg tega tudi domačemu branju, zlasti našemu podeželskemu ljudstvu, ki v tem mesecu ne utegne za-

hajati v cerkev k pobožnosti vrtnic. Zato pa naj naše kmečke družine zlasti vsak dan preberó iz knjige tisti odstavek, ki je za določeni dan napisan. Knjiga je predvsem tudi namenjena družinam, ki so se že posvetile Srcu Jezusovemu, pa naj sedaj to posvetitev ves mesec junij obnavljajo ob vodstvu te knjižice. Končno pa je namenjena tudi družinam, ki še niso posvečene, pa naj bi jih ta knjiga do posvečenja privedla. Knjigo krasi veliko število prelepih slik, ki jo delajo posebno prikopno in privlačno. Knjižico zlasti priporočamo tudi našim bralcem, saj broširana stane samo 15 din, vezana pa 22 din. Dobi se po knjigarnah ali pa naravnost pri založbi.

F. J.

Urednikovi pomenki

P. F., Ljubljana: Prejel sem vso zbirko pesmi, ki si mi jih poslal. Zaenkrat ne morem nobene od njih priobčiti, ker so po večini take, da so primerne za objavo le ob določenem času. Tako n. pr. pesem Na božjem soncu za božič, Sredi trate zelene za mesec april, Tebi za mesec maj. Pa še te bodo mogle biti objavljene šele po temeljiti predelavi. Saj misel je v Tvojih pesmih zdrava, le v lepo obliko je v znaš oviti. Na marsikaterem mestu se Ti pa pesem le preveč razplete v prozo. Kar poslušaj tele verze, pa se boš sam lahko o tem prepričal:

Cvetke krog mene cveto
in čebele brenče
ter letajo s cveta na cvet,
da čebelarju medu nabero.

Pesem Pismo je pa kar preveč razvlečena in ni zrela za objavo. Morda mi boš poslal še kaj boljšega.

Jože Ov.: Tvoja pesem Pijančeva beda naj bi bila nekak sonet. Pa je to samo na zunaj, n. pr. glede rim, a še te niso prave niti či-

ste. A to za dober sonet nikakor še ni zadosti. Poleg lepe zunanje oblike tvori dobro pesem tudi skladno lepa misel ali vsebina pesmi. Temu pogoju pa Tvoja pesem ne ustreza. Če boš hotel kdaj napisati zares dober sonet, se boš moral še mnogo vaditi.

J. M., Celje: V tvoji pesmi Budilo sem v resnici našel, kot si to že sam domneval, vse polno napak, tako slovniških kakor vsebinskih. In tudi si imel prav v slutnji, da ta pesem še ni dozorela za objavo. Mislim, da bi bilo bolje in koristneje, ako bi bil svoje sicer dobre misli rajši napisal v prozi v obliki članka, ki bi ga jaz prav lahko priobčil v Kresu. Torej v to smer pojdi na delo!

Fr. S. iz sv. Jurija ob južni železnici: Tvoj dopis je žal prišel prepozno v uredništvo, da bi ga mogel pravočasno objaviti. Že večkrat sem vas na tem mestu opozoril, da je treba dopise za objavo v številki prihodnjega meseca poslati vsaj do prvega preteklega meseca. Zakasnelih dopisov pa seveda nima pomena objavljati.

F. J.

Peto poglavje.

Anže je postal zaprt sam vase in odljuden; pasel je živino in zlagal pesmi. Izpolnil je devetnajst let in šel že v dvajseto in še vedno je pasel živino na pašniku. Pri učitelju si je sposojal knjige in bral; a to je bilo tudi edino, kar je počel.

Učitelj bi mu bil rad preskrbel kakšno pametno opravilo, da bi tako imel od svojega talenta in svojih zmožnosti kakšno korist. Anže na to ni odgovoril, a naslednji dan, ko je gnal čredo na pašo, je spesnil tole pesemco:

Jagnje, jagnje, janjček moj,
strme póti se ne boj,
sliši, ko te kličem,
slédi mi kozličem.

Jagnje, jagnje, janjček moj,
pazi na kožušček svoj,
da z njim odeváti
se bo mogla mati.

Jagnje, jagnje, janjček moj,
skrbi za trebušček svoj,
da med našo čredo
dal boš kaj za skledo.

V svojem dvajsetem letu je bil Anže slučajno priča pogovoru med Marjeto in ženo nekdanjega posestnika; prišli sta navskriž glede konja, ki so ga imeli naspól. »Bom videla, kaj bo dejal Anže,« je menila mati. — »Glemavec bi nemara rad,« tako je dejala druga, »da bi se konj pojál po gozdu tako kot on sam.« Tedaj je mati obmolknila, čeprav je bila prej zelo zgovorna.

Anže je zardel kot kuhan rak. Da kdo radi njega špika mater, to mu doslej še ni prišlo na um; morda je že večkrat morala prena-

šati podobno špikanje; le zakaj mu tega ni povedala?

Premišljal je in zdaj se je nenadoma spomnil, da mati skoraj nikdar ne govori z njim. Pa tudi on ne z njo; ali on sploh govori s kom? —

Marsikatero nedeljo, ko je tiho sedel v hiši, ga je prišlo, da bi materi, ki so ji od preobitega joka oslabele oči, da ni mogla več brati, povedal kakšno povest. Pa se ni mogel odločiti za to. Včasih, ko je bilo v hiši vse tiho in mu je prišlo na misel, da se morda dolgočasí, se ji je že hotel ponuditi, da ji kaj prebere iz svojih knjig, a odločiti se ni mogel niti za to.

»No, bom pa docela opustil pastirstvo in vedno ostajal doma pri materi.« Da bi se zadržno odločil za ta sklep, je še nekaj dni kot običajno hodil okrog; daleč v gozd je gnal živino in spesnil pri tem pesem:

Nemirno po vaséh je, tu vlada večni mir,
birič le-tod ne rubi, tam rubi venomer.
Nobenega prepira nikoli tukaj ni,
tam pa iz hiš se vedno vpitjé in jok glasi.

Kako je divno v gozdu; le-tod kragulj samo
podí se za vrabičem, ki mu v kosilo bo.
Kaj to, če orel včasí živalco zaduši:
sicer iz dolgočasja poginila kdaj bi.

Posekaj v gozdu hojo, že druga v viš se pnè!
Lisica ugrabi jagnje, ko sonce se nagnè,
raztrga volk lisičko — ležita dva tako;
volká bo ustrelil Anže, še prej ko jutro bo.

O, marsikaj odkrije livada ti in gozd,
samo paziti moraš, da srček ti je prost;
v snú videl sem mladiča — očeta udaril je,
zdaj rad bi bil še priča, kako ga Bog zatrè.

(Dalje prihodnjič.)

Domača slovenska zavarovalnica je
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani

v last. palači ob Miklošičevi in Masarykovi c.
Telefon 25-21 in 25.22.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA:

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in vseh župnijah v Sloveniji. Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

PUŠČAVA BO CVETELA

Roman

»PUŠČAVA BO CVELA« je naslov romanu, ki je pravkar izšel v založbi »Katoliških misijonov«, Groblje - Domžale. Roman nam odpira do cela nov svet. Prikaže nam na mojstrski način življenje Severne Afrike, ki jo je prekril izlam in uničil nekdanje cvetoče krščansko življenje. Starodavno ljudstvo, Berberci, in njihovo zemljo, vse je izlam spremenil v puščavo. Ta puščava mora znova vzklti v cvetoče poljane pod vplivom krščanstva. V ta namen se v tem romanu odpovesta dve plemeniti duši, mladenič in dekle, ljubezni in zakonu in se žrtvujeta za blagor Severne Afrike. Roman je po priznanju strokovnjakov tudi literarno pomemben.

Roman obsega 184 strani in stane mehko vezan 10 din, v okusno celoplatno 15 din.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z neom. z. - Ljubljana, Miklošičeva c. 6,
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas
razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpo-
vedi do 5%.